

SEGURETATS

La seguretat ciutadana és una realitat complexa que depèn, en gran mesura, dels entorns, social, econòmic i polític. És una construcció col·lectiva a partir d'algunes dades objectives (haver estat víctima d'algun delictes, o simplement, l'augment dels fets delictius), i en funció dels quals s'ha generat un conglomerat de temors i preocupacions que, a través de les relacions quotidianes s'ha convertit en una estructura social autònoma de la por col·lectiva a ser víctima d'algun delictes: la inseguretat ciutadana.

En la construcció social d'aquesta sensació de seguretat/inseguretat ciutadana intervenen diversos factors tals com la realitat de la delinqüència basada en fets delictius i/o socialment reprovables. Aquesta investigació s'anomena *Taxa de Criminalitat*, de la qual, el passat 9 de novembre, es van fer públiques les dades. A Balears, durant el darrer any, es varen detectar 63,9 infraccions penals per a cada 1000 persones censades.

Els factors d'inseguretat i incerteses també tenen a veure amb el clima personal/familiar en relació amb el marc econòmic, social i polític en el qual es viu i es conviu. La Fundació Gadeso des de l'any 2002 desenvolupa aquesta investigació anomenada *Index de Victimització*.

El "Marc Teòric" d'aquest estudi el podeu veure al Número 819 dels *Dossiers Gadeso*, al qual podeu accedir a la nostra web: www.gadeso.org

MARC TEÒRIC

SEGURETAT I VICTIMITZACIÓ A LES ILLES BALEARS
EN LA "POSTCRISI"

Mostra: 400 entrevistes
Error màxim: +-5,5%.
Nivell de confiança: 95,5%
Treball de camp: Setembre-
Novembre 2018

PREOCUPACIONS CIUTADANES (XLI)

INSEGURETATS I INCERTESES

El marc de referències de viure i conviure en un sistema democràtic, es fonamenta en la defensa dels drets ciutadans bàsics, així com la possibilitat real d'accés amb igualtat d'oportunitats reals d'accés als béns i serveis.

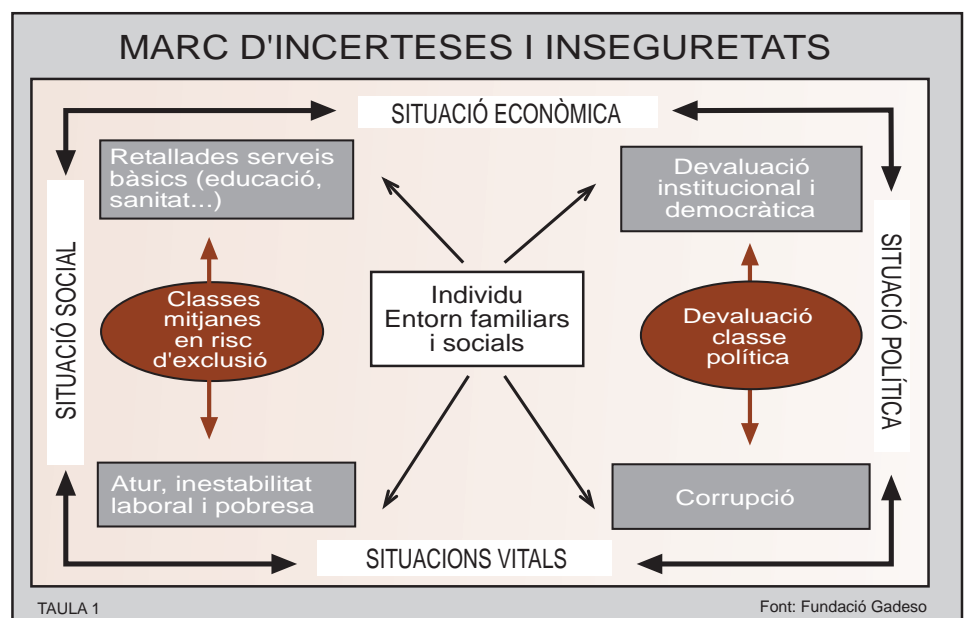
Com és lògic aquest desideratium no es compleix, ni prop fer-hi, al cent per cent, malgrat que, oficialment, ja hem superat la crisi. Aquests incompliments són encara molts més greus en un moment en el qual una crisi estructural afecta a la ciutadania. De fet, el quadre adjunt fa referència precisament al marc d'incerteses que els ciutadans pateixen avui.

La crisi afecta als individus i als seus entorns familiars i socials, als drets bàsics, a la política, a l'economia... i, en el seu conjunt, va dissenyant una societat dual i descohesionada. Aquestes situacions concretades en retallades de serveis bàsics, atur i

inestabilitat laboral, classes mitjanes en risc d'exclusió i devaluació de les institucions i classe política, condueixen inevitablement no tan sols a incerteses sinó també a un increment de les inseguretats.

Per això mateix, aquest número de Quaderns Gadeso reflecteix, per una banda, quines són les situacions que provoquen inseguretat, i, per una altra, quines són les causes que provoquen les incerteses i les inseguretats, i, per descomptat, quines són les solucions que proposen els ciutadans i ciutadanes per eliminar o almenys reduir les esmentades incerteses i inseguretats.

El tema és complex, el "sálvese quién pueda" no és la solució. Si no s'aborda seriosament, actuant no només sobre les situacions personals sinó també sobre els contextos econòmics, socials i polítics, la desitjada seguretat esdevindrà un somni impossible i inassolible.

ÍNDEX DE VICTIMITZACIÓ

L'Índex de Victimització a Balears, persones que perceben i viuen en un clima d'inseguretats i incerteses és un terç (347,5/1000) de la població. El bloc que té més pes és el relacionat amb el vehicle, 37,4%, fonamentalment el vandalisme, robatori d'objectes i de vehicles (especialment les motos). Els delictes contra l'habitatge constitueixen el segon factor de victimització (35,5%). La seguretat personal representa el 13,2% concretat, especialment en els robatoris de borses/carteres o estrebades. La delinqüència que afecta el comerç, segons la percepció de la ciutadania, representa, només, el 13,8%, però a la taula número 3 s'inclou la percepció dels mateixos comerciants.

TAULA Nº2

ÀMBITS	Índex de victimització	PES*	FACTORS	Rellevància
VICTIMITZACIÓ	VEHICLES	130,1	37,4%	- Vandalisme 44,8% - Robatori objectes 37,2% - Robatori vehicles 28,3%
	HABITATGE	123,4	35,5%	- Vandalisme 65,2% - Robatori 44,8%
	COMERÇ	48,0	13,8%	- Furts / Robatoris 63,4% - Vandalisme 36,1%
	SEGURETAT PERSONAL	46,0	13,2%	- Robatori bossa o cartera, estrebades 83,1%

347,5

* Distribució interna

Font: Seguretat i victimització a Balears 2018

El sector del comerç és un dels més afectats per la crisi i la post-crisi socioeconòmica, principalment per la manca de reactivació del consum, però també és un col·lectiu que pateix la inseguretat més que altres.

La Guàrdia Civil és el cos de seguretat millor valorat pels ciutadans de les illes, amb un 5,8 sobre 10. En canvi, ni la Policia Local surt mal parada (3,7) fonamentalment per la manca de policia de proximitat.

Quasi la meitat dels comerciants consultats manifesten haver patit algun delictes, sobretot furts (substracció de mercaderies sense violència), vandalisme (pintades, petites destrosses, vidres romputs...) i robatoris (al local).

Pel que fa als serveis d'emergència, la tasca del número 112 no rep bones crítiques per part de la població, ben al contrari que el cos de bombers, que amb un 6 se situa al capdavant d'aquest particular rànquing.

TAULA Nº3

ÍNDEX DE VICTIMITZACIÓ AL COMERÇ

FURTS	179,1
VANDALISME	149,2
ROBATORIS	130,4
ATRACAMENTS	10,2
ÍNDEX GLOBAL	468,9*

* (Per a cada 1000 comerciants)

Font: Seguretat i victimització a Balears 2018

TAULA Nº4

FORCES DE SEGURETAT

Policia Local	3,7
Policia Nacional	4,4
Guàrdia Civil	5,8

SERVEIS D'EMERGÈNCIES

Emergències 112	3,9
Cos de bombers	6,0

Font: Seguretat i victimització a Balears 2018

SITUACIONS D'INSEGURETAT

Malgrat millores macroeconòmiques, en el context microeconòmic, empresarial i familiar, es percep inestabilitat i escasses perspectives de futur. En plena postcrisi, un terç dels ciutadans/as de Balears manifesten haver sofert, personalment i/o en el seu entorn proper, fets i sentiments d'inseguretat, desconcert i malestar. A l'àrea professional/laboral no existeix garantia d'estabilitat. Estan hipotecades unes condicions dignes i benestar: l'accés a un habitatge, a uns serveis públics, a béns /equipaments en igualtat d'oportunitats i condicions. Les denominades classes mitjanes i els/les joves són víctimes privilegiades.

TAULA Nº5

SITUACIONS QUOTIDIANES QUE GENEREN INSEGURETAT

	Importància	Satisfacció
Petita delinqüència (estrebades, furts, clavelleres...)	8,8	3,7
Gent sense feina, immigrants, captaires...	8,6	3,5
Visibilitat situacions crítiques (desnonaments, bancs d'aliments...)	8,4	3,5
Notícies als mitjans de comunicació (robatoris, assetjaments...)	8,4	3,5
Bandes juvenils, botellot, gamberrisme...	8,2	3,6
Passejar o transitar per zones poc il·luminades, sense activitat...	7,7	4,0
Destrossa de béns públics (mobiliari urbà, jardins, pintades...)	7,2	3,8

Font: Seguretat i victimització a Balears 2018

Importància i satisfacció sobre 10. Importància: rellevància del problema; Satisfacció sobre el grau de solució del problema

La percepció de pors i inseguretats, de malestar social, es visualitza en realitats quotidianes.

La petita delinqüència, concretada per exemple en les estrebades, la substracció de bosses o carteres, els petits furts a comerços o la presència de clavelleres a determinades zones, és considerada per una majoria de ciutadans una de les principals situacions quotidianes que generen inseguretat a les illes.

No obstant, l'augment de persones sense feina i una major presència d'immigrants i captaires, fruit de la situació de crisi, també és un factor rellevant a tenir en compte, doncs la inseguretat no se basa únicament en un temor

per la integritat personal o de béns, sinó també en les incerteses i preocupacions per la feina o pel futur.

Precisament la visibilitat de situacions crítiques, com els processos de desnonament o les coes davant els menjadors socials, i les notícies aparegudes als mitjans de comunicació sobre robatoris, atracaments o suïcidis contribueixen a incrementar la sensació d'inseguretat entre els ciutadans de les Illes Balears.

Finalment, hem de destacar també altres situacions com el botellot, el gamberrisme (petites destrosses, pintades...) o passejar per determinades zones o a segons quines hores.

Vuit de cada deu persones respecten el dia de recollida de trastos. *i tu?*

Treu els trastos i mobles vells el dia que toca al teu carrer i ajudaràs a tenir una ciutat neta.

Servei de recollida de trastos, cada dia un barri.

Per a més informació: 900 724 000 · www.emaya.es

EMAYA
Vivim Palma verda.

INSEGURETAT: CAUSES I SOLUCIONS

La crisi afecta no tan sols a situacions greus de tipus econòmics sinó també a al mateix sistema democràtic, que els ciutadans consideren en els seus comportaments diaris com ineficaç i injust. Al mateix temps, també perceben una manca de resposta política als problemes reals. El conjunt d'aquestes incerteses condueix inevitablement a una societat dual i descohesionada.

Aquestes percepcions d'inseguretat tenen el seu reflex en dues qüestions bàsiques inclosos en l'enquesta sobre victimització que estam analitzant en aquest quadern: les causes de la inseguretat i les mesures que s'haurien d'aplicar per reduir-la.

TAULA N°6

INSEGURETAT: LES CAUSES

Atur i inestabilitat laboral	47,3%	↑↑
Manca de forces de seguretat	46,0%	↑
Legislació inadequada	44,0%	↑
Immigrants irregulars	42,9%	↑↑
Situacions socials greus	33,0%	↑
Entorns familiars problemàtics	33,5%	↑

Com se pot comprovar a la taula adjunta, les principals causes subjacents a la inseguretat ciutadana tenen a veure, en primer lloc, amb l'atur i la inestabilitat laboral i, en segon, amb la percepció que hi ha poca presència de forces de seguretat en les ciutats i pobles de les illes.

A més, la ciutadania destaca com a causa d'inseguretat una legislació inadequada, que no sempre castiga amb la contundència necessària segons quins fets, i la presència d'immigrants irregulars. Per últim, i també molt relacionat amb la crisi, se ressalten les greus situacions socials i alguns entorns familiars problemàtics.

Respostes múltiples .Les fletxes indiquen la variació de la intensitat respecte la investigació de març de 2018

Font: Seguretat i victimització a Balears 2018

TAULA N°7

INSEGURETAT: LES MESURES A APLICAR

Més presència de forces de seguretat	55,7%	↑
Modificar lleis i millorar la justícia	55,7%	↑↑
Millorar el sistema educatiu	48,2%	↑↑
Reduir les desigualtats socials	41,1%	↑↑
Millorar els entorns familiars	37,1%	↑

Directament relacionades amb les causes d'inseguretat que acabam de veure a la taula anterior, els ciutadans de Balears proposen com a principals mesures augmentar la presència de les forces de seguretat i escometre una modificació de la legislació actual lligada a una millora de l'eficàcia i la rapidesa de la justícia.

En un sentit més ampli, advoquen perquè se cerquin mesures destinades a reduir les creixents desigualtats socials i a millorar la situació dels entorns familiars on hi hagi o pugui haver conflictivitat.

Respostes múltiples .Les fletxes indiquen la variació de la intensitat respecte la investigació de març de 2018

Font: Seguretat i victimització a Balears 2018

Totes aquestes realitats les vivim i compartim en un context de devaluació de tot el que fa olor de política, que no es percep com a instrument de defensa de drets bàsics i d'igualtat d'oportunitats.

Tal percepció negativa és brou de cultiu per a falses solucions de tarannà populista, on el "altre" és l'enemic, i salví's el que pugui és la llei. Mirar-nos el melic pot ser gratificant, però és inútil.